

Силабус
навчальної дисципліни
Новітня історія країн західної Європи та Америки для
спеціальності 032 Історія та археологія
4 курс
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма: «Історія»
Спеціальність: 032 Історія та археологія
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти: перший

Викладач (і)	Федорик Юрій Володимирович
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/fedorik/
Контактний тел.	0999058168
Е-mail викладача:	Jurij83fedoryk@gmail.com
Графік консультацій	Четвер 11.10-12.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
5	26	24	100	Екзамен, курсова робота

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: новітня історія, постмодерність, міжнародні відносини, демократія, лібералізм, тоталітаризм, комунізм, фашизм, нацизм, фемінізм, антиколоніалізм, світові війни, холодна війна, глобалізація, фемінізм, революція цінностей, депресія, реформи, новий курс, економічне чудо, голлізм, тетчеризм, рейганоміка, євроінтеграція.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни *Новітня історія країн західної Європи та Америки* для студентів 4 курсу є поглиблене вивчення найбільш значущих проблем розвитку провідних країн Європи та Америки в ХХ ст., а також а також в формуванні у студентів вміння їх самостійного аналізу на

основі новітнього методологічного інструментарію історичної науки. Композиція матеріалу і зміст програми в значній мірі визначаються бажанням акцентувати увагу студентів на актуальних проблемах модерного та постмодерного суспільства. Запропонована програма базується на проблемно-хронологічному підході до викладання історичного матеріалу. У програмі використовується традиційний хронологічний підхід, проте, укладач виходить з того, що основними переломними моментами нового часу є становлення нових економічних та політичних відносин, які дали початок формуванню громадянського суспільства в країнах Європи та Америки.

Предметом вивчення дисципліни є комплексне вивчення особливостей історичного розвитку країн Західної Європи і Америки протягом ХХ ст., з'ясування змісту політичних, економічних, соціокультурних процесів, що відбувалися в модерну та постмодерну добу в державах Заходу.

Компетентності та програмні результати навчання:

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **ЗК 6.** Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності. **СК 3.** Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією. **СК 9.** Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему. **ПРН 2.** Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності. **ПРН 3.** Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел. **ПРН 4.** Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки,

професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі. **ПРН 5.** Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами. **ПРН 6.** Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії. **ПРН 7.** Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах. **ПРН 8.** Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки. **ПРН 9.** Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України. **ПРН 10.** Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності. **ПРН 11.** Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов. **ПРН 12.** Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот. **ПРН 13.** Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей. **ПРН 14.** Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології

Зміст курсу:

Змістовний модуль 1. Країни Заходу в період Першої світової війни та формування Версальсько-Вашингтонської системи

Тема 1. Перша світова війна. Перша світова війна як війна нових технологій. Причини Першої світової війни. Західний фронт Першої світової війни. Війна на морі у період Першої світової війни. Італійський фронт в роки Першої світової війни. Компенський мир і завершення Першої світової війни. Суспільно-політичні настрої в Європі та Америці в роки Першої світової війни. Трагізм Першої світової війни для людини і європейського суспільства

Тема 2. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин. Паризька мирна конференція та її наслідки. Вашингтонська морська конференція та її наслідки. Міжнародні договори 1920-х років та їх місце в історії дипломатії (Генуезька конференція, Локарнська конференція, план

Дауеса). Міжнародні відносини в 30-х роках: назрівання другої світової війни. Ліга Націй та її функціонування

Змістовний модуль 2. Країни «Західної демократії» в міжвоєнний період

Тема 3. США в 1918-1939 рр. США після першої світової війни (1918-1921). США у період «просперіті» (1921-1929). США у період «Великої депресії». Новий курс Ф. Рузвельта

Тема 4. Великобританія в міжвоєнний період. Втрати і здобутки Британської імперії після першої світової війни. Ірландське питання в політиці Великобританії після першої світової війни. Робітничий рух та формування нової двопартійної системи в Великобританії після першої світової війни. Велика депресія та соціальні труднощі в Великобританії (1929-1933). Політика умиротворення Німеччини та Італії і її наслідки

Тема 5. Франція в міжвоєнний період. Внутрішня та зовнішня політика Третьої Французької Республіки у післявоєнне десятиріччя (1918-1928 рр.). політична нестабільність. Особливості економічної депресії у Франції. Франція в 1933-1939 роках. Народний фронт. Французька колоніальна імперія в міжвоєнний період

Змістовний модуль 3. Тоталітарні і авторитарні країни міжвоєнної Західної Європи

Тема 6. Німеччина в міжвоєнний період. Розпад імперії та становлення Веймарської республіки в Німеччині. Веймарська республіка, її устрій, зовнішня та внутрішня політика. Приход до влади націонал-соціалістів в Німеччині. Третій рейх А. Гітлера: його зовнішня та внутрішня політика

Тема 7 Італія та Іспанія в міжвоєнний період. Італія в дипломатичних відносинах Версальсько-Вашингтонської системи: назрівання італійського фашизму. Встановлення фашистського режиму Б. Муссоліні в Італії. Зовнішня та внутрішня політика в Італії у період фашистської диктатури Б. Муссоліні. Громадянська війна в Іспанії: встановлення фашистського режиму Ф. Франко

Змістовний модуль 4. Країни Заходу в період Другої світової війни та формування післявоєнної системи міжнародних відносин

Теми 8-9. Друга світова війна. Передумови Другої світової війни. Військові дії Німеччини та Італії в 1939-1941 рр. Африканський та італійський фронти Другої світової війни. Відкриття другого фронту і дії союзних військ в 1944-1945 рр. Атлантика як театр військових дій (1940-1945 рр.). Тихоокеанський театр військових дій (1941-1945 рр.). Рух опору та колабораціонізм в Західній Європі в роки Другої світової війни. Ідеї післявоєнного облаштування світу

країн-партнерів антигітлерівської коаліції: між співпрацею та першими протиріччями. Пропаганда та масова культура в Західній Європі та Америці в роки Другої світової війни. Баланс демографічних змін, геноцид, етнічні та міграційні процеси в Європі та світі в 1939-1945 рр.

Тема 10. Міжнародні відносини в світі в післявоєнний час (1945-1989 рр.). Організація Об'єднаних Націй та її структура. Холодна війна: її причини, характер, та основні етапи. Євроатлантична інтеграція (1949-1989 рр.). План Маршалла та його реалізація. Європейська інтеграція в післявоєнний період (РЄ, ЄАВС, Євроатом, ЄЕС, ЄАСТ). Інтеграційні об'єднання країн радянського табору (РЕВ, ОВД).

Змістовний модуль 5. США, Великобританія та Франція в 1945-1989 рр.

Тема 11. США у післявоєнний період. Зовнішня та внутрішня політика США у правління Г. Трумена. Зовнішня та внутрішня політика США у період правління Д. Ейзенхауера. США під управлінням демократичної адміністрації Дж. Кеннеді та Л. Джонсона (1961-1969). США під управлінням республіканської адміністрації Р. Ніксона та Дж. Форда. «Уоттергейт». Зовнішня та внутрішня політика США на тлі розрядки 1975-1979 рр. Дж. Картер. Зовнішня політика США (1980-1992): між жорстким антирадянським курсом та нормалізацією відносин з СРСР. Рейганоміка та її сутність

Тема 12. Великобританія у післявоєнний період. Зовнішня політика Великобританії в 1945-1970 рр. Внутрішня політика Великобританії в 1945-1970 рр. Політика Великобританії в умовах розпаду Британської колоніальної імперії (1940-х – 1970-х рр. ХХ ст.). Великобританія та європейська інтеграція: Лондон між ЄАСТ та ЄЕС. Економічні та соціальні труднощі Великобританії в 1970-1979 рр. Реформи М. Тетчер. Тетчеризм (1979-1990 рр.). Ольстерська проблема післявоєнної Великобританії

Тема 13. Франція у післявоєнний період. Політична система та внутрішня політика урядів Четвертої республіки у Франції (1946-1958). Зовнішня політика Франції в умовах деколонізації і розпаду колоніальної імперії. П'ята республіка у Франції та її сутність. Внутрішня політика Франції в період президентської влади Ш. де Голля (1958-1969 рр.). П'ята Французька Республіка в період правління Ж. Помпіду та В. Жискар д'Естена (1969-1981 рр.). Політичний, соціальний та економічний розвиток Франції в період Ф. Міттерана (1981-1996 рр.)

Змістовний модуль 6. Німеччина та південноєвропейські держави в 1945-1989 рр.

Тема 14. Німецькі держави у післявоєнний період. Німеччина в період формування двох політичних систем (1945-1949). Німецьке економічне диво в ФРН та його особливості. Політичний розвиток ФРН в 1949-1989 рр. НДР в 1949-1989 рр. Об'єднання Німеччини в 1989-1990 рр.

Тема 15. Південноєвропейські країни в післявоєнний період. Протиріччя політичного, та суспільно-політичного розвитку Італії в 1945-1989 рр.: Рим між італійським економічним чудом та свинцевими 70-тими. Диктатури правого спрямування в Іспанії, Португалії та Греції в 1945-1975 рр. Революції в Іспанії, Португалії та Греції в 1974-1975 рр. Політична та соціально-економічна трансформація Іспанії, Португалії та Греції в 1975-1990 рр.

Змістовний модуль 7. Країни Заходу напр. ХХ – на поч. ХХІ ст.

Тема 16-17. Країни Європи та Америки напр. ХХ – на поч. ХХІ ст. Роль та місце США в світі після завершення холодної війни (1985-2018 рр.). Європейська інтеграція після розпаду соціалістичного табору: Маастріхтський договір та створення ЄС. Сучасні виклики європейської інтеграції: міграційна криза, популізм, російсько-український конфлікт. Науково-технічний розвиток людства на поч. ХХІ ст. Постіндустріальне суспільство. Тероризм як нова глобальна загроза: тероризм та західний світ. Глобальні соціальні, економічні та екологічні проблеми людства та шляхи їх вирішення

Методи навчання: метод періодизації, історико-генетичний метод, історико-порівняльний метод, історико-типологічний метод, історико-системний метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за самостійну роботу).

Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час самостійних робіт, а також вчинення плагіату під час написання підсумкової курсової роботи заборонені.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин навчання відбувається в он-лайн платформах Moodle та ZOOM

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: під час лекцій та семінарських занять можливим є використання ноутбуку, електронної дошки

Система оцінювання та вимоги:

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота																	Екз.	Сума
ЗМ1		ЗМ2			ЗМ3		ЗМ4			ЗМ5			ЗМ6		ЗМ7			
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т. 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3		
6		9			6		8			9			6		6		50	100

Приклад за виконання курсового проекту

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
Жовтень 2023 р.	Листопад 2023 р.	Грудень 202 р.	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
78-89	B	добре	
65-77	C	задовільно	
58-64	D		
50-57	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Базильчук Г.К. Словник – довідник з історії: Навч. посібник / Г.К. Базильчук – К.: МАУП, 2005.- 322 с.
2. Всесвітня історія. — Довідник студента. — Донецьк, 2006 - 484 с.
3. Всемирая история / под ред. проф. Н.А.Смирнова, Н.А.Ерофеева. –М., 2006. - 820 с.
4. Всесвітня історія. Навчальний посібник/ рід ред Я.М.Бердичевського.- Запоріжжя, 2005.- 321с.
5. Всесвітня історія: навч. посіб. / Б.М. Гончар, В.М. Мордвінцев, А.Г. Слюсаренко, С.П. Стельмах. – 2-е видання. – К.: Знання, 2014. – 895 с.
6. Сич О.І. Нариси з всесвітньої історії ХХ століття: навчальний посібник / О.І. Сич. – Чернівці, 2003. – 152с.

7. Сокирська В. В. Новітня історія країн Європи та Америки: Навчальний посібник. У двох частинах. Частина I (1918 - 1945). 2-ге видання, перероблене і доповнене /В.В. Сокирська - Умань: ФОП Жовтий, 2013. - 570 с.
8. Дахно І.І. Історія країн світу / І.І.Дахно – К., 2007. -341 с.
9. Орлова Т.В. Історія сучасного світу (ХУ-XXI ст.)/ Т.В.Орлова - К.: 2007.- 321с.

Додаткові

1. Баран З.А., Кипаренко Г.М., Мовчан С.П., Швагуляк М.М. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) / З.А.Баран, Г.М. Кипаренко, С.П. Мовчан, М.М. Швагуляк - К.: генеза, 2011. – 321 с.
2. Бобилева С.Й. Історія Німеччини/ С.Й. Бобилева – Дніпропетровськ, 2005, - 528 с.
3. Буглай Н.М. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-2012 рр.): Навчально-методичний посібник/ Н.М. Буглай – Миколаїв: Іліон, 2013. – 272 с.
4. Вопросы германской истории: сборник научных трудов / Отв. ред. С.И. Бобылева. – Дн-вск: Пороги, 2007. – 442с.
5. Всемирная история в 24 томах. Т. 19 Первая мировая война / А.Н. Бадак, И.Е. Войнич и др. - Мн.: Современный литератор, 1999. - 512 с.
6. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002рр.): Навч. посібник/ В.П. Газін, С.А. Копилов – К.: Либідь, 2004. – 624с.
7. Давлетов О.Р. Паладини фюрера: з Веймарської республіки до «Третього рейху» 12 політичних портретів / О.Р. Давлетов. – К., 2014. – 160с.
8. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Пер. з франц. – К., 1995 XX век. Краткая историческая энциклопедия: В 2 т. – М., 2001. - 321 с.
9. Егер О. Всемирная история: в 4 т.: новая история / О. Егер. – М.: Изд-во АСТ, 2000. – Т.3. – 720 с.
10. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV-XX століть: Навч. посіб. / За ред. Ю. Горбаня. – К.: Знання, 2007. – 439 с.
11. Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002): Навч. посібник / О.П.Іваницька – Вінниця: Вид-во «Фоліант», 2003. -560 с.
12. Крушинський В., Манжола В. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980 рр. Дати. Події. Факти. Навч. Посібник / В.Крушинський, В. Манжола – К.: Либідь, 2007. – 192 с.
13. Кіндер Г., Хільгеман В., Гергт М. Всесвітня історія:dtv-Atlas: Довідник/ Наук. ред.. пер.: О. Ф. Іванов. – К.: Знання-Прес, 2007. – 664 с.
14. Мицик Л.М. Новітня історія зарубіжних країн: Курс лекцій. – Ніжин, 2001. - 254 с.
15. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918 – 1956). Навчальний посібник. – Львів, 2005. – 176 с.

16. Пономарев М.В. История стран Европы и Америки в Новейшее время/ М.В.Пономарев - М.: 2010. - 416 с.
17. Сич О.І. Нариси з всевітньої історії ХХ століття: навчальний посібник / О.І. Сич. – Чернівці, 2003. – 152с.
18. Сич О.І. Всесвітня історія (1918 - 1945рр.). Навчальний посібник/ О.І.Сич - Чернівці:Рута, 2000. - 96 с.
19. Троян С.С., Постолювський Р.М., Федорак В.Ф. Світ на зламі епох: історія кінця ХІХ – середини ХХ ст.: навчальний посібник./С.С. Троян, Р.М.Постолювський, В.Ф. Федорак – К., 2000. – 240 с.
20. Цибулькін В.В., Лисюк І.П. СС-Аненербе: розсекречені файли/ В.В. Цибулькін, І.П.Лисюк – К., 2010. – 288 с.

Інтернет-ресурси

Academia.edu

Електронная библиотека (Україна) (www.lib.com.ua/)

ACLS History E-Books Project (США) (www.historyebook.com/)

Міжнародний комітет історичних наук (www.cish.org/)